

montessoribarnehagen solsikken
montesol.no

Årsplan 2024

Montessoribarnehagen Solsikken
Gladheim

Innhold

1	Om årsplanen og Oslo kommune sine mål for barnehagene	3
2	Montessoribarnehagen Solsikken	3
3	Montessoripedagogikken	4
4	Gladheim	4
5	Tilvenning.....	5
6	Vennskap og fellesskap	5
7	Lek.....	6
8	Læring	6
9	Kommunikasjon og språk	7
10	Fagområder.....	8
11	Samarbeid og sammenheng mellom skole og barnehage.....	10
12	Omsorg.....	10
13	Medvirkning.....	11
14	Livsmestring og helse	12
15	Danning	12
16	Bærekraftig utvikling.....	13
17	Planlegging, vurdering og dokumentasjon	13

1 Om årsplanen og Oslo kommune sine mål for barnehagene

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, samt fremme læring og danning. Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset det enkelte barn og barnegruppen. Barnets beste skal alltid være et overordnet mål.

Denne årsplanen skal vise hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i den nasjonale rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Årsplanen skal også beskrive hvordan vi jobber for å nå Oslo kommunes felles målsetninger for barnehagene:

- Barnehagebarn skal ha et trygt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring, og som er fritt for mobbing, vold og overgrep.
- Barnehagebarn skal møte medarbeidere med høy kompetanse og tid til å følge opp den enkelte.
- Barnehagebarn skal få et pedagogisk tilbud som støtter det enkelte barns lek, utvikling og læring.
- Barnehagebarn skal utvikle gode språklige og sosiale ferdigheter gjennom lek i trygge omgivelser.

2 Montessoribarnehagen Solsikken

Montessoribarnehagen Solsikken i Oslo består av syv barnehager fordelt på tre bydeler:

- I bydel Ullern har vi én barnehage med plass til 52 barn.
- I bydel Vestre Aker har vi fire barnehager med plass til i alt 130 barn.
- I bydel Nordre Aker har vi to barnehager med plass til i alt 52 barn.

Barnehagene drives i tråd med montessoripedagogikken, og følger Montessori Norges kvalitetsveileder og Pedagogisk fagplan for Montessoribarnehagen.

Vår visjon: «Her vil jeg være!»

Våre verdier: Trygghet, empati, raushet, respekt og ansvar.

Vi skal være en barnehage fylt med raushet, varme og entusiasme. Et sted hvor barnet:

- Utvikles gjennom å utforske, prøve og erfare innenfor tydelige rammer.
- Opplever trygghet, harmoni og toleranse.
- Opplever respekt for samfunn, miljø og hverandre.
- Blir sett i fellesskap med andre.
- Opplever et nøye tilrettelagt miljø som bygger på observasjon av barnet og som støtter den individuelle utviklingen.

3 Montessoripedagogikken

Montessoripedagogikken ble utviklet av den italienske legen Maria Montessori. Hun oppdaget at barnet i perioden fra det er 0-6 år lærer ved å absorbere inntrykk fra sine omgivelser. Dette kalte hun for det absorberende sinn. I løpet av disse årene utvikler barnet sin personlighet, samtidig som det lærer seg å tilpasse seg sin kultur som blant annet innebærer normer og regler samfunnet har utviklet.

Som Montessoribarnehage ligger vårt fokus i denne perioden på å imøtekomme barnets naturlige utviklingsmessige behov som knyttes til dette. Vi gjør dette ved å ha et nøye forberedt miljø, noe som er en essensiell del av montessoripedagogikken. Det fysiske miljøet virker som den tredje pedagog og skal inneha materiell der barnet kan utforske, tilegne seg kunnskap og utvikle ferdigheter. På denne måten får barnet mulighet til å samle erfaringer og gjøre oppdagelser på egenhånd, i sitt eget tempo.

Gjennom observasjoner av hvert enkelt barn veileder pedagogen barnet ut fra hvor det befinner seg i sin utvikling og hva slags stimuli det har behov for.

De ulike fasene barnet går gjennom der det er spesielt interessert og nysgjerrig på visse typer stimuli, kalte Montessori for sensitive perioder. Det forberedte miljøet skal være tilrettelagt for å imøtekomme alle de sensitive periodene barnet går gjennom.

4 Gladheim

Montessoribarnehagen Solsikken Gladheim ligger i en nydelig trevilla med sjel, like ved Holmenkollbakken, med panoramautsikt over fjorden. Barnehagen har 81 barn fordelt på fire avdelinger. Stjerne og Måne er småbarnsavdelinger (1-3 år). Jupiter og Venus er storbarnsavdelinger (3-6 år).

Vi har et flott uteområde med et lite skogsområde, og et vakkert anlagt lekeareal rundt. Inne er barnehagen utsmykket med vakre bilder av små og store kunstnere.

På Gladheim er blant annet miljøet rundt oss i fokus. Vi jobber med å bevisstgjøre barna på at våre handlinger påvirker neste generasjoner. Vi kildesorterer og komposterer ved bruk av Bokashi-kompostering. Alle avdelingene har egne kompostsystemer som barna er med å bruke. Vi ønsker å bruke jorden vi får gjennom kompostering i vår kjøkkenhage. I kjøkkenhagen sår vi ulike vekster og dyrker grønnsaker. Her er barna med på hele prosessen, fra å klargjøre jord, så frø og stelle vekstene som gror, til å høste og bruke det vi har dyrket frem.

5 Tilvenning

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barna kan få en trygg og god start i barnehagen.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Vi har åpen barnehage noen timer hver uke på våren for de som har fått plass.
- Vi sender ut god informasjon om våre rutiner for oppstart og tilvenning.
- Vi inviterer til et foreldremøte for nye foreldre før oppstart.
- Vi inviterer nye barn på besøk før oppstart.
- Hvert barn får en tilknytningsperson som følger barnet og foreldrene, så lenge vi ser det er behov for det.
- Vi har en egen oppstartssamtale med foreldrene i tilvenningsperioden.
- Vi tilpasser tilvenningsperioden til hvert enkelt barns behov og har fokus på en tett dialog med foreldrene i denne perioden.

6 Vennskap og fellesskap

I barnehagen skal alle barn få oppleve seg selv som verdifulle, få venner og bidra i et sosialt fellesskap. Barnehagen skal forebygge, avdekke og stoppe mobbing og krenkelser. Barnehagen skal fremme likestilling, og motvirke alle former for diskriminering.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Montessoripedagogikken har sosial kompetanse som et av sine undervisningsfelt, og vi omtaler det som *harmoni og høflighet*. Dette er aktiviteter som innebærer å støtte og veilede barns sosiale og moralske utvikling. Det gir også barna verktøy og hjelp til å utvikle ferdighetene de trenger for å kunne oppføre seg på en måte som ivaretar seg selv og de rundt en. Her lærer de kulturelle normer og regler som bidrar til å skape en harmonisk barnegruppe. Dette innebærer blant annet hvordan man ser at andre trenger hjelp, hvordan man snakker til hverandre og hvordan man inviterer andre med i en aktivitet. Harmoni- og høflighetspresentasjoner skjer både i smågrupper og en-til-en.
- Personalet i barnehagen har et bevisst forhold til det å motvirke alle former for diskriminering ved å reflektere over egne holdninger og væremåter slik at barna opplever barnehagen som en likestilt arena med fravær av kjønntypiske normer, kommentarer og materiell.
- Personalet møter barna som et unikt individ med utgangspunkt i deres forskjeller og behov. På denne måten absorberer barna hvordan hvert individ skal behandles med respekt.

- Gjennom samtaler og refleksjon i personalgruppen jobber vi for å opprettholde og videreutvikle vårt pedagogiske grunnsyn basert på montessoripedagogikken, våre verdier og vår visjon.

7 Lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal ha et fysisk miljø som støtter barnas utvikling og sosiale og språklige samhandling. Barnehagen skal legge til rette for et inkluderende miljø der alle barna kan oppleve glede og engasjement gjennom lek.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Alt materiell står i barnas høyde og er derfor tilgjengelig til enhver tid slik at de selv velger aktiviteter ut fra et interesseområde som gleder og engasjerer. Barnet har tilgang til alt det trenger til aktiviteten, og har dermed muligheten til å gjennomføre denne helt på egenhånd.
- Barnehagen tilrettelegger for materiell som innbyr til ulik aktivitet inne og ute, noe som støtter opp under barnas utvikling og samhandling på forskjellige måter, slik at barna opplever variasjon i sin hverdag.
- Vi organiserer dagen slik at barna får mest mulig sammenhengende tid uten for mange forstyrrelser. Dette gir barna mulighet til å holde på med noe i en lengre periode, og få en opplevelse av flyt.
- Personalet er aktivt til stede i leken for å veilede og sikre at hvert enkelt barn inkluderes. De voksne er bevisst sin rolle i leken og tilpasser denne ut ifra barnas behov.

8 Læring

Barna skal oppleve et stimulerende og utforskende miljø som fremmer barns nysgjerrighet og lærelyst. Barnehagen skal sørge for utvikling og progresjon innenfor alle fagområdene i rammeplanen. Barnehagen skal støtte og berike barnas initiativ og gi dem utfordringer og tiltro til egne evner.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Personalet veileder og tilrettelegger for materiell som inviterer til selvstendig arbeid og utforskning slik at barna selv får mulighet til å gjøre oppdagelsene.
- Gjennom observasjoner legger pedagogene merke til barnets interesseområde og presenterer materiell ut fra dette. Presentasjonen blir tilpasset det enkelte barns behov. Materiellet gir barnet utfordringer som det gjennom selvstendig arbeid, og videre utforskning, vil mestre ved å opparbeide seg en ny kunnskap og ferdighet. Denne mestringen bidrar til at barnet opparbeider seg tiltro til egne evner.

9 Kommunikasjon og språk

Barnehagen skal støtte barns bruk av språk som redskap for å tenke og gi uttrykk for egne meninger og følelser. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen. Barnehagen skal fange opp og støtte barn som trenger ekstra støtte i sin språkutvikling.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- I Montessoripedagogikken er det fokus på at barnet sanser før det får ord og begreper. Dette hjelper barnet til å få en dypere forståelse av ordenes betydning og de oppleves da som meningsfulle.
- Vi bruker tre-steps-leksjon for å lære barna nye ord og begreper:
 - Steg 1: «Dette er...» Presentasjon av de nye ordene ved hjelp av konkrete.
 - Steg 2: «Hvor er...» pedagogen spør, og barnet peker på/ flytter på den tingen pedagogen spør om.
 - Steg 3: «Hva er...» Tredje steget handler om at barnet skal benevne de ulike konkretene som har blitt øvd på i de to første stegene.
- Som Montessoribarnehage har vi eget språkmateriell utviklet for å støtte barnets språklige utvikling.
- Vi bruker enhver situasjon til å benevne gjenstander, omgivelser og sette ord på følelser for å hjelpe barnet til å få et rikere språk.
- Vi lytter til barna, og både oppfordrer dem og hjelper dem til å sette ord på tanker, meninger og følelser. Vi er opptatt av at disse alltid skal møtes med forståelse og respekt.

10 Fagområder

Det er 7 fagområder i den nasjonale rammeplan for barnehager, og i Pedagogisk fagplan for Montessoribarnehager er fagområdene delt opp i 8, med 5 underpunkter i kulturfaget.

Arbeidsøkten på formiddagen, handler om å gi barna uavbrutt tid og rom til å engasjere seg i samspill med andre. Og til å gjøre aktiviteter og arbeid de har behov for å gjøre, innenfor disse fagområdene. Vi kaller denne tiden for arbeidsøkt fordi det er barnets arbeid med å erverve seg nye kunnskaper, og forske på sin verden, som foregår. Det vi kaller arbeid er lek for barnet. Barnet arbeider for arbeidets skyld.

Aktivitetene er selvvalgte og lystbetonte, med stor grad av frihet.

Rammeplan for barnehagen	Pedagogisk fagplan for Montessoribarnehagen
Kommunikasjon. språk og tekst.	Språk
Kropp, bevegelse og helse	Kropp, aktivitet, helse
Kunst, kultur og kreativitet	Kultur
Natur, miljø og teknikk	Biologi, geografi, vitenskapens verden, kunst og forming, musikk
Nærmiljø og samfunn	
Etikk, religion og filosofi	Etikk, filosofi og barns åndelige behov
Antall, rom og form.	Matematikk
	Praktiske hverdagsaktiviteter
	Sensoriske aktiviteter
	Småbarnsmateriell

montessoribarnehagen solsikken
montesol.no

Arbeidsperioden:

11 Samarbeid og sammenheng mellom skole og barnehage

Barnehagen skal i samarbeid med foresatte og skolen legge til rette for at barnet får en trygg og god overgang fra barnehage til skole. Se «Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehage, skole og AKS». Barnehagen skal legge til rette for at barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som gir dem et godt grunnlag for å begynne på skolen.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Vi har samtaler med hvert enkelt barn på våren med fokus på barnets egne tanker om det å begynne på skolen og barnets ståsted før skolestart.
- Vi har foreldresamtaler på våren der de foresatte utveksler tanker rundt skolestarten med pedagogisk leder. Her gjennomgås også informasjonsskjemaet som fylles ut og sendes til skolen, dersom foresatte ønsker det.
- Vi har fokus på at barna skal bli selvstendig på områder som vil gjøre skolehverdagen lettere. Dette innebærer å mestre påkledning, ha evne til å selv bedømme hvilke klær som er nødvendig utfra vær, være vant til å ta imot beskjeder og følge disse, og kunne sitte konsentrert med et arbeid.
- En dag i uken har vi førskoleklubb for skolestartere på tvers av avdelingene. Da er barna samlet til aktiviteter sammen med sine jevnaldrende.

12 Omsorg

Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan knytte seg til personalet og til hverandre. I barnehagen skal alle barna bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal forebygge og avdekke omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep. Se «Oslostandard for samarbeid mellom helsestasjon, barnehage og barneverntjenesten».

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Som Montessoribarnehage tenker vi at individuelle særegenheter er en styrke som samlet sett gjør barnegruppen sterkere og dyktigere. I tillegg til fokus på hvert enkelt barn er vi svært opptatt av samspill og fellesskap.
- Montessoripedagogikken har som mål at barna skal oppleve trygghet og selvstendighet. Vi fokuserer derfor på gode rutiner i barnehagen.
- En sentral del av Montessoripedagogikken er jevnlig observasjoner for å kartlegge hvert enkelt barns behov. Med utgangspunkt i disse observasjonene planlegges videre arbeid med barnet. De voksne i barnehagen innehar kompetanse på hva som er gode oppvekstmiljøer for barn, og er omsorgsfull og framtrer som gode rollemodeller ovenfor barna.
- Som en naturlig del av Montessoripedagogikken får barna jevnlig 1:1 presentasjoner av pedagogene. På denne måten sikres det at hvert enkelt barn blir sett og fulgt opp.

- Vi skal til enhver tid ha ansatte som er observante på hvilke tegn man skal se etter med tanke på å avdekke vold, omsorgssvikt og seksuelle overgrep, og vi har tilgang til et nettverk av ressurser innenfor andre instanser.

13 Medvirkning

Barn skal delta i demokratiske prosesser og ha innflytelse på det som skjer i barnehagen. Barnas medvirkning må tilpasses individuelle forutsetninger og behov. Barnehagen skal ivareta foresattes rett til medvirkning, og samarbeidet skal alltid ha barnas beste som mål.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Det forberedte miljøet barnet møter i våre montessoribarnehager er i seg selv med på å bidra til barns medvirkning. Vi legger rammene, og barna er frie til selv å velge innenfor de gitte rammene.
- Som Montessoribarnehage er et av våre grunnprinsipper frihet under ansvar. Frihet til å velge står sentralt. Ved å la barna ta egne avgjørelser og valg ruster vi deres selvstendighet, dette gjøres innenfor tydelige rammer tilpasset individenes alder og behov. Barnas synspunkter blir tatt til følge, men barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er modent nok til å ta. Barnet velger selv hva det vil aktivisere seg med, når og hvor lenge, og med hvem. Ved å gi barnet frihet får de mulighet til å medvirke.
- Gjennom observante og tilstedeværende voksne ivaretar vi barnets deltagelse i fellesskapet og lar de få uttrykke seg gjennom sitt verbale og non-verbale språk. Barna skal bli sett og hørt. De skal gjennom hele barnehagedagen oppleve at det står fritt til å kommunisere og snakke med hverandre. Dette er naturlig integrert i hverdagen for å utvikle deres språk og kommunikasjonsevne. Alle voksne i Montessoribarnehagen Solsikken må være seg bevisst at de er språklige forbilder. Enhver anledning til samtale, begrepslæring, lek og utforskning av språk bør benyttes.
- Det fysiske miljøet virker som den tredje pedagogen i barnets oppvekstmiljø. Pedagogen og læringsmaterier er de to andre komponentene. Alt i barnehagen er lagt til rette for barna slik at de har frihet til å velge aktiviteter ut fra sine egne interesser. Alt materiell er derfor tilgjengelig for barnet til enhver tid ved at det står på hyller som er tilpasset barnegruppens høyde. Materialet skiftes ut avhengig av barnas interesser. «A child chooses what helps him to construct himself...» Maria Montessori.
- Vi tilbyr foreldresamtale to ganger i året, og etter behov. Vi har også fokus på barnets trivsel og behov i barnehagen ved hjelp av dialog med foresatte i hente- og leveringssituasjon. Foresatte inviteres til å observere på avdelingen etter avtale med avdelingsleder.

14 Livsmestring og helse

Barnehagen skal bidra til barnas trygghet, livsglede, og følelse av egenverd. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og samtidig gi rom for hvile. Barnehagen skal bidra til at barna utvikler matglede og sunne helsevaner.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Det finnes store forskjeller på barn når det gjelder den fysiske, intellektuelle og sosiale utvikling, også innenfor samme aldersgruppe. Montessori så viktigheten av denne observasjonen og det er derfor viktig for oss som Montessoribarnehage å ha aldersblandede grupper. Da blir det lettere for alle å finne noen på samme modningsnivå som en selv. De yngste barna kan få veiledning av de eldste, og alle får mulighet til å veilede noen og dermed være en ressurs i sin arbeidsgruppe.
- Barnehagen er opptatt av et sunt og bærekraftig kosthold. Vi handler inn økologisk så langt det er mulig og maten som serveres er vegetarisk og næringsrik.
- Barna får daglig muligheter til å tilberede frukt eller grønnsaker.

15 Danning

Barnehagen skal støtte barnas utvikling av egen identitet og bidra til at barna utvikler positiv selvfølelse. Barnehagen skal legge til rette for at barna utvikler kritisk tenkning og etisk dømmekraft. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- En av grunnpillarene i Montessoripedagogikken er at barnet skal føle trygghet i seg selv og se seg selv som en del av samfunnet det lever i. Vi har stort fokus på å lære det enkelte barn gode verdier og holdninger. Dette gjør vi ved å være positive forbilder for barna og behandler barn, voksne og miljøet med respekt. For eksempel hvordan vi hilser på hverandre om morgenen og setter ting tilbake på plass når vi har brukt det.
- Vi voksne er lyttende til den kommunikasjonen som barna har og viser interesse for det de sier. Vår rolle er å være en god samtalepartner og være til stede for barna i hverdagen.
- Vi er bekreftende ovenfor deres tanker og følelser. Vi tar de på alvor, og viser barna tillit.

16 Bærekraftig utvikling

Barna skal få naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold. Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Gjennom miljørelaterte- og personrelaterte øvelser innenfor de praktiske hverdagsaktivitetene får barna mulighet til å lære hvordan de tar vare på seg selv og miljøet. Dette kan være å stelle og vanne planter, luke ugress, plukke opp søppel ute, gjøre det ryddig og rent rundt seg.
- Vi jobber med bevisstgjøring rundt kildesortering gjennom samtaler og sortering av avfall ut fra barnas utviklingsnivå.
- Vi går turer i nærmiljøet der vi har fokus på naturens forandringer gjennom årstidene, det biologiske mangfoldet og hvordan vi kan ta vare på naturen.
- Vi har egen kjøkkenhage i barnehagen, hvor barna får være med på hele prosessen fra kompostering, såing, utplanting, høsting og matlaging med våre egendyrkede bær og grønnsaker.
- Barna er ute hver dag. Barnehagen har et stort og variert uteområde som gir barna erfaringer med ulent terreng og naturlige elementer.

17 Planlegging, vurdering og dokumentasjon

Barnehagen skal planlegge, vurdere og dokumentere det pedagogiske arbeidet.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Årsplanen har fokus på å begrunne våre valg ut fra en Montessoripedagogisk plattform.
- Vi har regelmessige personalmøter, planleggingsdager og fagdager der vi arbeider med planlegging og evaluering.
- Vi sender ut foreldrebrev flere ganger i året der foreldrene får innblikk i barnas barnehagehverdag.
- Vi bruker Montessori Norge sin kvalitetsveileder som skal sikre at vi har riktig utvikling som Montessoribarnehage og på den måten også dokumenterer det pedagogiske arbeidet.

